

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 10. maj 2007

## Betænkning

over

### Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling

(Forbedret indsats for udsatte børn og unge samt tilbageholdelse af gravide stofmisbrugere i behandling m.v.)

[af socialministeren (Eva Kjer Hansen)]

#### 1. Ændringsforslag

Socialministeren har stillet 2 ændringsforslag til lovforslaget.

#### 2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 31. januar 2007 og var til 1. behandling den 23. februar 2007. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

#### Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

#### Høring

Den 15. februar 2007 sendte socialministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

#### Spørgsmål

Udvalget har stillet 10 spørgsmål til socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Spørgsmål 1 og 2 og socialministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

#### 3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets, Det Radikale Venstres og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget støtter lovforslagets grundlæggende intention: at forstærke indsatsen over for udsatte børn og unge ved en tidligere indsats og ved at styrke børns og unges retssikkerhed i sagsbehandlingen ved udvidet adgang for en bisidder. Alt for mange børn og unge befinder sig i en socialt udsat livssituation, og det er derfor tvingende nødvendigt med en forstærket socialpolitisk indsats på dette område. S, RV og SF støtter derfor, at det i fremtiden bliver muligt at gennemføre en § 50-undersøgelse før fødslen, og støtter ligeledes barnets ret til at medtage en bisidder til møder vedrørende sager om særlig støtte. Det er helt oplagt, at mange børn og unge har behov for en stærk ressourceperson ved deres side i et ofte vanskeligt sagsbehandlingsforløb. Øget adgang til en bisidders deltagelse er der-

for umiddelbart en styrkelse af det enkelte barns situation. Imidlertid er det ikke nødvendigvis nogen let opgave at være bisidder i forbindelse med sager om særlig støtte, og derfor har S, RV og SF foreslået, at der indskrives en revisionsbestemmelse i loven, således at Folketingets partier efter en 2-årig periode kan vurdere, om de foreslåede ændringer er vidtrækkende nok eller det er nødvendigt at fremme børns adgang til professionel hjælp. Det glæder S, RV og SF, at de øvrige satspuljepartier har tilsluttet sig dette forslag. Det samme gør sig gældende med hensyn til, at regeringen på opfordring fra S, RV og SF stiller ændringsforslag om, at den foreslåede bestemmelse om, at indehaveren af forældremyndigheden kan gøre indsigelse mod barnets eller den unges valg af bisidder, skal udgå. Det synes fornuftigt, at myndigheden kan vurdere barnets forslag til bisidder, hvorimod forældremyndighedsindehaveren nødvendigvis må have mindre at skulle have sagt, fordi disse sager netop omhandler sager om særlig støtte.

Den del af lovforslaget, der vedrører kommunalbestyrelsens forpligtelse til at tilbyde gravide stofmisbrugere i døgnbehandling en kontrakt om tilbageholdelse, støttes også af S, RV og SF. Imidlertid er det et tiltag, der skal følges nøje. Det må løbende vurderes, om lovforslaget er tilstrækkeligt, om det er funktionsdygtigt, om det giver de forventede positive resultater, og om der er de nødvendige behandlingstilbud. Der er ingen som helst tvivl om, at børn, der fødes af misbrugende gravide, er en særlig udsat gruppe. Hvert år er der børn i Danmark, der fødes med abstinenser, hjerneskader og misdannelser på grund af moderens misbrug undervejs i graviditeten. Det er derfor nødvendigt at opprioritere indsatsen, især hvad angår behandling. De økonomiske konsekvenser af en forstærket indsats kan med stor sandsynlighed vise sig at blive større end beregnet i dette forslag. På den baggrund må partierne bag satspuljeforliget nødvendigvis være indstillede på at afsætte flere ressourcer.

S og RV understreger derudover, at partierne finder det problematisk, at det nye tiltag kun omfatter gravide stofmisbrugere og ikke i samme grad gravide med alkoholproblemer. Partierne bag satspuljeforliget må snarest muligt blive enige om en udvidelse af forslaget, således at alle gravide misbrugere er sikre på det rette behandlingstilbud, herunder adgang til en kontrakt om tilbageholdelse.

Det synes utilstrækkeligt, at det lovpligtige krav til en bisidder alene er, at den pågældende er fyldt 15 år og underlagt gældende regler vedrørende tavshedspligt. En bisidder til et udsat barn eller ungt menneske skal selvfølgelig være et voksent menneske, hvorfor aldersgrænsen burde ændres til 18 år. S anerkender imidlertid, at de øvrige forligspartier finder aldersgrænsen ved 15 år tilstrækkelig.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget er positive over for dette lovforslag, som indeholder flere elementer. For det første indføres der en klar ret for børn og unge til selv at medbringe en bisidder til møder med kommunen i forbindelse med sager om særlig støtte. For det andet skal det undersøges, hvordan der kan sættes ind med en tidlig hjælp til vordende forældre, der er i en udsat situation.

Det sidste element i lovforslaget drejer sig om tilbageholdelse af gravide stofmisbrugere i behandling. Formålet er, at gravide stofmisbrugere, der er visiteret til døgnbehandling, får tilbudt en kontrakt og dermed en mulighed for tilbageholdelse i et behandlingsforløb.

DF mener ikke, at dette lovforslag i så henseende er vidtrækkende nok, men det er dog et skridt i den rigtige retning. DF mener, at der skal indføres en decideret tvangsbehandling af gravide misbrugere, fordi hensynet til barnet må veje langt mere end en misbrugers frivillige beslutning om at gå i behandling. Desværre er der ikke på nuværende tidspunkt politisk tilslutning til det forslag.

DF mener, at lovforslaget samlet bidrager til en forbedring af indsatsen over for de mest udsatte børn og unge og deres forældre og kan på den baggrund støtte det.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til forkastelse ved 3. behandling, men vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Enhedslistens medlem af udvalget vil ikke støtte et lovforslag om mere tvang mod mennesker i en allerede sårbar situation.

For det allerførste er det vigtigt at slå fast, at man ikke forbedrer forholdene for folk i nød ved at anvende tvang over for dem. Der er ganske særlige undtagelser, bl.a. når der er tale om psykisk syge, men her findes allerede en lovgivning, der tillader tvang, så dette lovforslag er blot uhyggeligt og skadeligt. Det skal slås fast, at på dette område hjælpes ingen ved, at der bruges tvang. For det andet er det vigtigt at slå fast, at det virker grotesk, at man vil tvinge mennesker i døgnbehandling i en tid, hvor de, som rent faktisk gerne vil, ikke kan komme i døgnbehandling. Inden for 14 dage skal stofmisbrugere tilbydes behandling, men det sker ikke, for på grund af udgiftsloftet er der ikke penge nok – endnu en behandlingsgaranti, som regeringen ikke kan overholde, fordi regeringen ikke vil bruge penge på velfærd, men på krig, skattelettelse til de rige osv.

At lovforslaget er en form for rendyrket hykleri, bliver særlig tydeligt, når man prøver at lede efter initiativer over for gravide alkoholmisbrugere. Vi ved alle, at der fødes langt flere børn med skader som følge af alkoholmisbrug, end der fødes børn med skader som følge af stofmisbrug, og vi ved også, at skader forårsaget af alkohol er langt værre og mere uoprettelige og giver barnet livslange problemer – i modsætning til skader som følge af stofmisbrug.

Der er mange muligheder for at forbedre forholdene for de mennesker, vi taler om. Regeringen kunne f.eks. støtte Enhedslistens forslag om for det første at ophæve kontanthjælpsloftet og for det andet at løfte socialrådgiverfaget, så socialrådgiverne kan komme til at lave det, de faktisk er uddannet til, nemlig at rådgive frem for som nu udelukkende at skulle dokumentere, at de har kontrolleret folk. Man kunne også sikre, at de medarbejdere, som nu skal betjene denne klientgruppe, har den fornødne faglighed. Vi hører allerede i dag om socialarbejdere, der sidder med 100 sager, som de ikke har de nødvendige og særlige forudsætninger for at behandle, og det er efter ELs mening en udløber af den alt for forhastede og ugennemtænkte strukturreform. Man kunne også sikre klienterne juridisk bistand ved at støtte EL's forslag om gadejurister i landets største byer.

EL vil stemme for socialministerens ændringsforslag, men bemærker dog til ændringsforslag nr. 1, at det formodes, at der er foretaget en modenhedsvurdering af de helt små og/eller umodne børn, så disse ikke skal træffe beslutning om egen bisidder.

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

#### 4. Ændringsforslag med bemærkninger

##### Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1

1) I den under *nr. 2* foreslåede § 48 a udgår *stk. 3*.

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.

[Ophævelse af forældremyndighedsindehaverens mulighed for indsigelse]

2) Efter nr. 13 indsættes som nyt nummer:

»14. I § 195 a indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Socialministeren fremsætter senest i folketingsåret 2008-09 forslag til revision af § 48 a.«««

[Revision af reglerne om bisidder til børn og unge]

## B e m æ r k n i n g e r

### Til nr. 1

Den foreslåede ændring indebærer, at muligheden for, at indehaveren af forældremyndigheden kan gøre indsigelse mod barnets eller den unges valg af bisidder, ophæves.

*Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige og private*

Det vurderes, at forslaget til ændring af forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling vil medføre mindreudgifter for kommunerne på 0,2 mio. kr. årligt og for staten på 0,7 mio. kr. årligt. Der regnes med halvårsvirkning i 2007, da lovforslaget først træder i kraft den 1. juli 2007.

De samlede mindreudgifter for det offentlige er derfor 0,5 mio. kr. i 2007 og 0,9 mio. kr. i 2008 og frem.

### Til nr. 2

Det foreslås, at der indsættes en revisionsbestemmelse, der indebærer, at reglerne om bisidder til børn og unge efter § 48 a revideres senest i folketingsåret 2008-09.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

*Hans Andersen (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Gudrun Laub (V) nfm.*

*Inger Beinov Støjberg (V) Pia Kristensen (DF) fmd. Henrik Brodersen (DF) Tina Petersen (DF)*

*Tom Behnke (KF) Per Ørum Jørgensen (KF) Mette Frederiksen (S) Hüseyin Arac (S)*

*Lene Hansen (S) Lise von Seelen (S) Martin Lidegaard (RV) Bente Dahl (RV)*

*Pernille Vigsø Bagge (SF) Line Barfod (EL)*

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

### Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1

Socialistisk Folkeparti (SF)	11	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3
------------------------------	----	---------------------------------------	---

**Oversigt over bilag vedrørende L 135**

<b>Bilagsnr.</b>	<b>Titel</b>
1	Høringssvar og høringsnotat, fra socialministeren
2	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	1. udkast til betænkning
4	Ændringsforslag fra socialministeren
5	2. udkast til betænkning
6	3. udkast til betænkning

**Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 135**

<b>Spm.nr.</b>	<b>Titel</b>
1	Spm., om »det ufødte barn« er et udtryk for en ændring i retstilstanden, til socialministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om regeringen forestiller sig, at kommunerne skal tilbyde tvang til andre end gravide stofmisbrugere, til socialministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om en oversigt over antallet af døgnbehandlingstilbud for stofmisbrugere, der også henvender sig til familier, specielt til mødre med børn, til socialministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om en redegørelse for antallet af gravide stofmisbrugere, der er i døgnbehandling, til socialministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvor mange gravide stofmisbrugere der står på venteliste til behandling og hvor længe de venter på at komme i behandling, til socialministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om antallet af familiedøgnbehandlingssteder i 2004-2006, til socialministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om, hvor mange gravide kvinder med misbrug der i 2004-2006 har fået tilbud om familiedøgnbehandling, til socialministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvor mange gravide kvinder med misbrug der i 2004-2006 har fået tilbudt døgnbehandling, til socialministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om, hvor mange gange de eksisterende muligheder for anvendelse af tvang har været benyttet i 2006, til socialministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om ekstraudgiften for kommunen, hvis der anvendes tvang efter de eksisterende regler, til socialministeren, og ministerens svar herpå

**Udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå**

Spørgsmål 1 og socialministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten. Spørgsmål 2 og socialministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra Enhedslisten.

*Spørgsmål 1:*

Når der i bemærkningerne til lovforslaget står »det ufødte barn«, er det så et udtryk for en ændring i retstilstanden, eller er der stadig tale om, at der skelnes mellem fostre og børn?

*Svar:*

I bemærkningerne til lovforslaget står det ufødte barn nævnt et enkelt sted: »Det foreslås, at det bliver muligt at anvende en række af de handlemuligheder, der eksisterer for børn og unge i reglerne om særlig støtte, over for vordende forældre, der har problemer af en karakter, der er af betydning for det ufødte barns sundhed og trivsel både før fødslen og efter fødslen.«

Det er ikke intentionen med lovforslaget at ændre på den gældende retstilstand, hvor der skelnes mellem fostre og børn. Bemærkningen skal tages som udtryk for, at moderens livsførelse under graviditeten har en effekt på fosteret, der kan give problemer for barnet efter fødslen.

*Spørgsmål 2:*

Når der i lovforslagets § 2, nr. 1 (forslag til ændring af § 1, stk. 2, i lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling), skrives »andre stofmisbrugere«, forestiller regeringen sig så, at kommunerne skal »tilbyde« tvang til andre end gravide stofmisbrugere?

*Svar:*

Lovforslaget medfører en pligt for kommunalbestyrelsen til at tilbyde gravide stofmisbrugere, der er visiteret til døgnbehandling, en kontrakt om tilbageholdelse. For alle andre stofmisbrugere kan kommunalbestyrelsen som efter den gældende lov fortsat selv tage stilling til, om man ønsker at anvende lovens bestemmelser.